

fenere stiftede Kreditforeninger have gjort, saaledes som f. Ex. Tilfældet er med Landmandsbankens Hypothekobligationer og den vest- og sønderjydske Kreditforenings Obligationer, eller med den jydsk Rjøbstadkreditforenings Obligationer, men det er forøvrigt ganske ligegyldigt, enten de udstedes til 4 Procent eller til $4\frac{1}{2}$ Procent, idet Kurserne ville rette sig derefter, og Laantagerne i det ene Tilfælde ville faae saa meget Mere, i det andet Tilfælde saa meget Mindre for deres Obligationer. Gaar jeg imidlertid ud fra, hvad jeg anser for sandsynligt, at Renten af disse nye Kreditforeningsobligationer vil blive sat til $4\frac{1}{2}$ Procent, vil der foruden disse $4\frac{1}{2}$ Procent, som maa ydes af Laantagerne, tillige være at svare en vis Procent til Afdrag, idet nemlig Lovforslaget i § 4 h. bestemmer, at Laanene skulle afdrages med en saa stor Procent, at de kunne være afdragne i allerhøist 45 Aar. Gaar jeg nu til denne højeste Grændse 45 Aar, udfordres dertil $\frac{3}{4}$ Procent, og $\frac{3}{4}$ Procent til $4\frac{1}{2}$ Procent bliver altsaa $5\frac{1}{4}$ Procent. Hertil kommer nu Administrationsudgifterne; thi disse maa afholdes af Laantagerne. Der findes i Lovforslaget intetfomhelst Bidrag fra Statskassen til Administrationsudgifter, med Undtagelse af de 10,000 Kr. til hver Forening een Gang for alle til deres første Indretning. Forøvrigt maa Laantageren selv afholde Administrationsudgifterne. Hvor store kunne nu disse Administrationsudgifter formenes at blive? Ja, man kan ikke komme det nærmere end, naar man tager samtlige Kreditforeninger her i Landet og Gjennemsnittet af den Udgift, som falder paa hvert Laan i disse Kreditforeninger i hele Landet. Jeg tror ikke, det er muligt at komme det nærmere, naar man vil anfille en sammenlignende Beregning over, hvor store Administrationsudgifterne vilde være. Det kan vel paa den ene Side være, at denne Forening kan blive administreret billigere, men paa den anden Side er der Intet til Hind for, at den bliver administreret dyrere end Gjennemsnittet af dem alle. I saa Henseende har jeg en Sammenligning, som er foretagen af en af Landets dygtigste Financiers, en Mand, som staar i Spidsen for et af vore største finansielle Etablissementer her i Landet. Derefter falder der i Kreditforeningen for Grundeiere i Fyns Stift aarlig 23 Kr. 78 Ore paa hvert Laan, som er afsluttet af Foreningen, i Administrationsudgifter; der falder i den jydsk Rjøbstadkreditforening en Udgift af 17 Kr. 72 Ore paa hvert Laan, i den vest- og sønderjydske Kreditforening en Udgift af 12 Kr. 50 Ore for hvert Laan, i Landmandsbanken 14 Kr. 27 Ore, i Kreditforeningen for jydsk Landeieendomme 17 Kr. 43 Ore og i Kreditforeningen for Grundeiere i Østfjellerne 10 Kr. 63 Ore. Det bliver ialt et aarligt Gjennemsnit af 16 Kr. 5 Ore pr. Laan. Nu vil der maasse

siges, at det kommer an paa Laanernes Størrelse, men det tror jeg spiller der en ganske underordnet Rolle. Gjennemsnitsstørrelsen af samtlige Laan i samtlige Landets Kreditforeninger er 8,500 Kr. Men om et Laan er 8,000 eller 1,000 Kr., da forekommer det mig, at Administrationen vil kræve ganske det samme Apparat og paa det nærmeste de samme Udgifter. Jeg vil nu gaa ud fra, at Laanene i disse nye Kreditforeninger for Husmænd ville belyse sig for den første Krediedel af dem til en Størrelse af 1,000 Kr., for den anden Krediedel til en Størrelse af 750 Kr. og endelig for den sidste Krediedel til en Størrelse af 500 Kr. Det er naturligvis vilkaarlig valgte Løstørrelser, men selv om man valgte dem anderledes, vilde det ikke forandre synderligt i Forholdet. Tallene ere saavidt muligt valgte saaledes, som man forud maa antage, at de ville stille sig i det praktiske Liv. Regner man med disse Størrelser, saa vil den aarlige Administrationsudgift, som vil falde i disse Kreditforeninger, blive $2\frac{2}{10}$ pCt.; vi havde før $5\frac{1}{4}$ pCt., og naar dertil lægges $2\frac{2}{10}$ pCt., bliver det altsaa ca. $7\frac{1}{2}$ pCt. Nu er der her slet ikke medregnet Noget til Dannelsen af en Reservecfond, som der dog formodentlig helst skulde være ogsaa ved denne Kreditforening, uagtet jeg indrømmer, at Statens Garanti i en vis Henseende gjør den overflødig, især naar man strax vil lade Statens Garanti træde i Kraft, saasnart der mangler Nogetfomhelst, selv om det f. Ex. blot er en Restance; men Manglen af en Reservecfond vil jo ganske vist, selv ved en simpel Rentestance, nødvendiggjøre, at man tyer til Statsgarantien. Selv om man imidlertid slet ikke lægger Noget hen til en Reservecfond, saa finder jeg dog, at $7\frac{1}{2}$ pCt. er en saa høi Rente, at man vistnok paa ingen Maade kan komme til at kalde Laanene for billige Laan; tvertimod, jeg kan kun samstemme med det erede 2det kongevalgte Medlem (Ussing) i, at, hvis disse Beregninger skulle vise sig rigtige — og det er der al Grund til at tro, da de ere baserede paa de tilstedeværende faktiske Forhold —, saa vil det være at give Laansøgerne af denne Samfundsklasse Stene istedetfor Brød. Denne Betragtning bliver selvfølgelig ikke bedre, naar man tænker paa, at selve Lovforslaget i sin § 5 forudsætter, at der kan blive udstrevet til Fyldestgjørelse af det solidariske Ansvar endnu 1 pCt. og derved paa Interessenterne i Kreditforeningen, saa at der jo slet ikke er noget Urimeligt eller Usandsynligt i, at de komme til at svare $8\frac{1}{2}$ pCt. om Aaret eller endog Mere. Det Endringsforslag, som var stillet under Nr. 6 ved forrige Behandling, men som seldt, havde dog til Hensigt at indskrænke Uvredelsen af dette solidariske Ansvar saaledes, at der kun kunde afkræves Interessenterne $\frac{1}{2}$ pCt. halvvaarlig, altsaa 1 pCt. aarlig;